

▶ Pohjois-Karjala
Kevät 2007

PK-YRITYYSBAROMETRI

 Pohjois-Karjalan Yrittäjät

 FINNVERA

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja tämän kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometria kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raportteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Kevään 2007 Pk-yritysbarometri perustuu noin 3700 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut hyvä.

Tässä kevään 2007 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana ja elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitusta, kasvuhakuisuutta sekä yritysten kehittämistarpeita ja -esteitä. Erityiskysymykset koskevat keinoja, joilla edistää yrittäjyyttä, työllistymistä ja yritysten kasvua.

Helsingissä 11.4.2007

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät ry

Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO.....	4
AINEISTO.....	5
1 Pohjois-Karjalan ja koko maan yritykset.....	7
2 Yritykset ja työllisyys.....	8
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	9
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	9
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	10
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	11
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	12
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	15
7 Elinkeinoilmasto	16
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	18
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	19
10 Yrittäjyysilmapiiri.....	20
11 Pk-yritysten rahoitus.....	21
12 Pk-yritysten laajentuminen	23
13 Pk-yritysten kasvun edellytykset ja innovaation esteet.....	25

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat edelleen suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä 31 prosenttia ennakoii suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 11 prosenttia yrityksistä ennakoii suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat selvästi heikkommat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Edelliseen kyselyyn verrattuna Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana ovat selvästi heikkommat. Koko maan suhdannenäkymät ovat edellisen kyselyn tasolla.

Koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Suhdannenäkymät ovat alueen yritysten keskuudessa koko maata paremmat investointien osalta. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella selvästi pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Näkymät henkilökunnan määrän osalta ovat Pohjois-Karjalassa huonommat kuin syksyllä 2006.

Alueen pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat resurssitekiäjät sekä kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät. Resurssitekijistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Koko maan pk-yritysten tuloksiin verrattuna kustannustasoon liittyvät tekijät sekä yleinen suhdanne- ja maailmantilanne koetaan alueella suuremmiksi kehittämisen esteiksi kuin koko maassa keskimäärin. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä vakuuksien puute on pahimpana esteenä kahdella kolmesta, rahoituksen hinta joka kymmenennellä ja rahoituksen saatavuus reilulla neljänneksellä.

Pohjois-Karjalan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys ja epävakaisuus sekä työn sivukulut. Alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, noin joka neljäs pitää kysynnän epävakautta ja joka viides työn sivukuluja työllistämisen esteenä. Yhdellä kolmesta Pohjois-Karjalan ja yhdellä neljästä koko maan pk-yrityksestä ei ole tarvetta työllistää.

Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä 44 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisen vuoden aikana, ja koko maan yrityksistä 32 prosenttia. Ulkopuolista rahoitusta aikoo ottaa Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä 26 prosenttia seuraavan vuoden aikana. Koko maan pk-yritysten keskuudessa ulkopuolista rahoitusta aikoo hankkia 25 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset aikovat hankkia rahoitusta koneiden ja laitteiden laajennus- ja korvausinvestointeihin, käyttöpääomaksi sekä rakennusinvestointeihin. Pohjois-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (71 %) tai Finnverasta (33 %).

18 prosenttia koko maan ja 16 prosenttia Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä on pyrkinyt kasvamaan kansainvälistymällä. Pohjois-Karjalan yrityksillä on ollut eniten ongelmia kysyntäodotuksissa kohdemaassa, myyntiorganisaation rakentamisessa sekä kohdemaan verotuksen ja lainsäädännön selvittämisessä.

Tärkeimpänä keinona yritysten kasvun kannustamiseksi pidetään sekä koko maan että Pohjois-Karjalan pk-yritysten keskuudessa yritysten ja yrittäjien verotuksen kehittämistä sekä työnantajan sopimusriskin alentamista työllistämisen helpottamiseksi.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta tammi-, helmi- ja maaliskuussa 2007.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2002 sekä Fonecta ProFinder yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Otokoko on 3782 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty internetkyselyinä 29.1.–26.2.2007. Osa vastaajista värvättiin osallistumaan kyselyyn puhelimitse. Tiedonkeruu on toteutettu Taloustutkimus Oy:n CAWI-ohjelmalla (Computer Aided Web Interview). Raportin luvussa "Aineisto" on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pohjois-Karjalan osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimuksessa tutkimusjohtaja Ville Haikola, yhteyspäällikkö Jyrki Kärpänoja ja markkinatutkija Jarno Rautio, Suomen Yrittäjissä ekonomisti Harri Hietala ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 6 olevan kartan mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa).

2) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.

3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.

Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % ⇒ **saldoluku = + 30 %**

AINEISTO

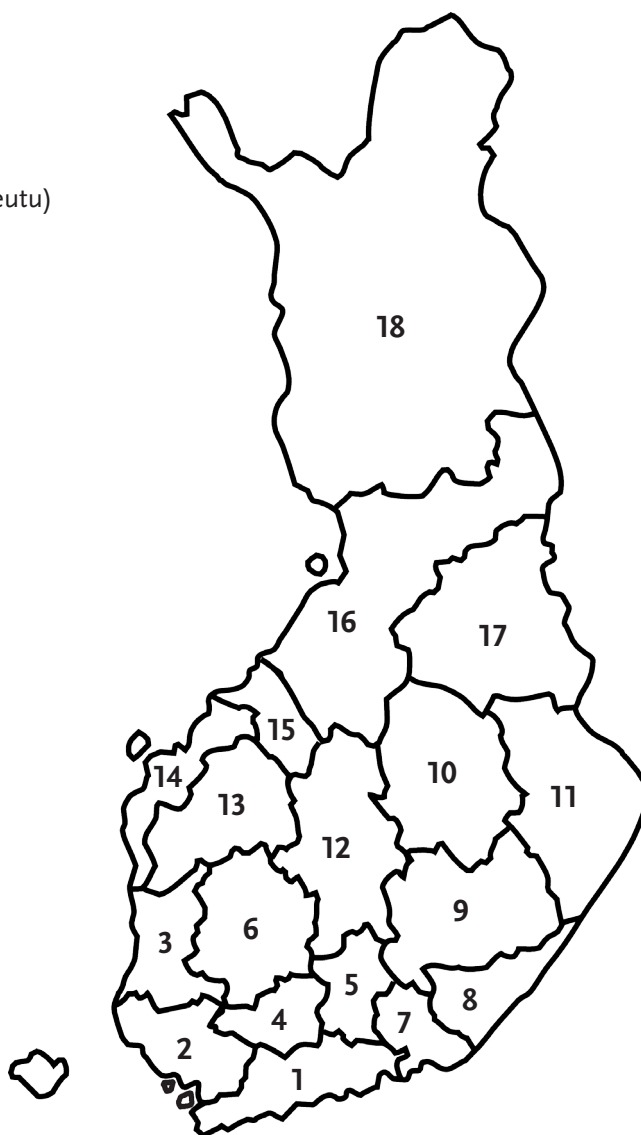
Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoä käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:**PK-YRITYSBAROMETRI 1/2007**
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	POHJOIS-KARJALA	178	5 %
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: D)	34	19 %
	Rakentaminen (TOL: F)	33	19 %
	Kauppa (TOL: G)	47	26 %
	Palvelut (TOL:H, I, K, O)	64	36 %
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	108	61 %
	5 - 9 henkilöä	30	17 %
	10 - 19 henkilöä	18	10 %
	20 - 49 henkilöä	11	6 %
	50+ henkilöä	11	6 %
LIIKEVAIHTO VUONNA 2006	Alle 0,20 milj. euroa	78	44 %
	0,20 - 0,49 milj. euroa	28	16 %
	0,50 - 1,49 milj. euroa	37	21 %
	1,50+ milj. euroa	34	19 %
	Ei vastausta	1	1 %
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	13	7 %
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	68	38 %
	Pyrkii säilyttämään asemansa	68	38 %
	Ei kasvutavoitetta	25	14 %
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	4	2 %
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	144	81 %
	Kyllä, vie itse suoraan	5	13 %
	Kyllä, tuotteita viedä osana toisen yrityksen tuotekokonaisuutta	16	9 %
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	115	65 %
	1996 - 2000	27	15 %
	2001 - 2006	36	20 %
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	152	85 %
	Palkattu toimitusjohtaja	22	12 %
	Muut	4	2 %

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. Uusimaa, erilliset raportit:
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. Varsinais-Suomi
3. Satakunta
4. Kanta-Häme
5. Päijät-Häme
6. Pirkanmaa
7. Kymenlaakso
8. Etelä-Karjala
9. Etelä-Savo
10. Pohjois-Savo
11. Pohjois-Karjala
12. Keski-Suomi
13. Etelä-Pohjanmaa
14. Pohjanmaa
15. Keski-Pohjanmaa
16. Pohjois-Pohjanmaa
17. Kainuu
18. Lappi

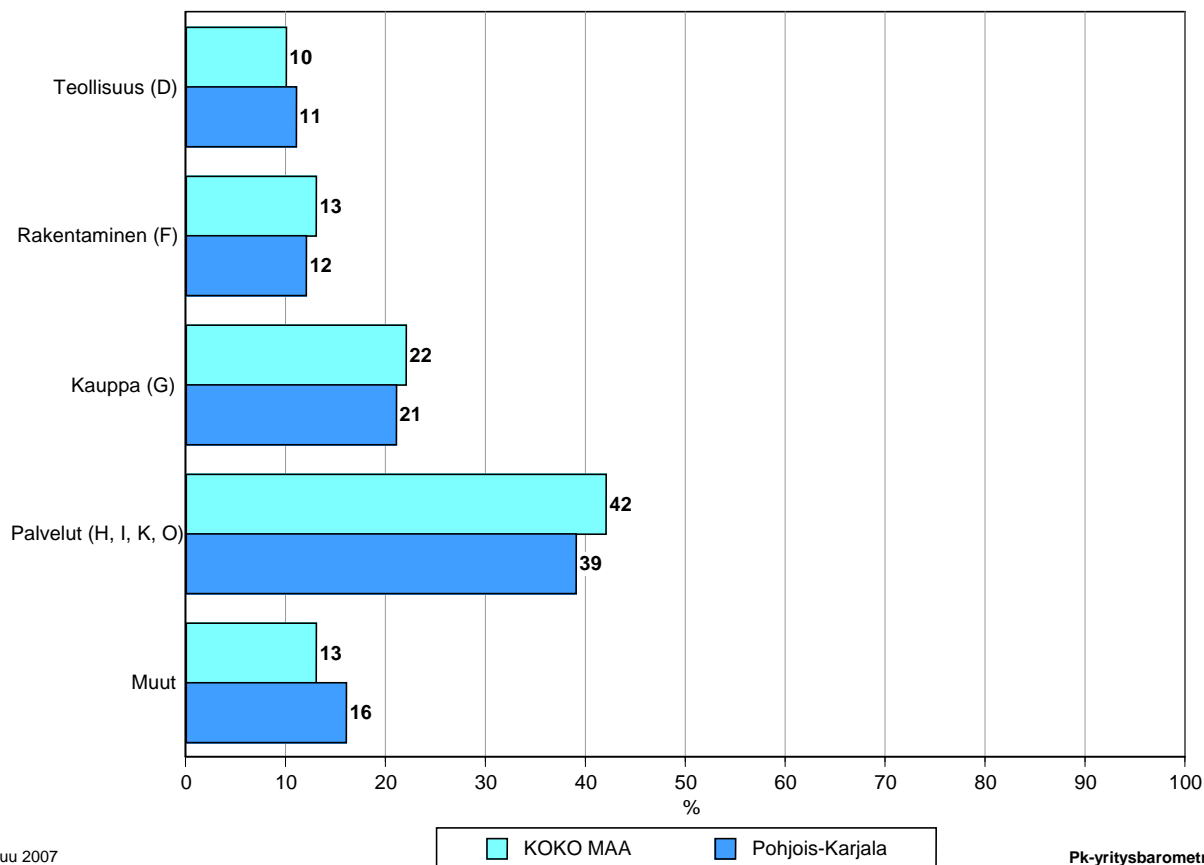

Tutkimustulokset

1 Pohjois-Karjalan ja koko maan yritykset

Suomessa oli 236 435 yritystä vuonna 2005.¹ Näistä yrityksistä noin 6500 toimi Pohjois-Karjalassa. Pohjois-Karjalassa on rakennusalan, kaupan ja palvelualojen yrityksiä suhteellisesti jonkin verran vähemmän ja teollisuuden yrityksiä suhteellisesti hiukan enemmän kuin koko maassa keskimäärin.²

1. YRITYSTEN OSUUDET ERI TOIMIALOILLA

Helmikuu 2007
Alkuperätunniste 4561/JKÄ/VH/JNR/ss/jsj

Pk-yrittäjäbarometri
Kevät 2007

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

² Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

Pohjois-Karjalassa toimivissa yksityisen sektorin yrityksissä ja yhteisöissä työskenteli vuonna 2004 noin 31000 työntekijää³. Työttömyysaste oli vuonna 2006 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 7,7 % ja Pohjois-Karjalassa 10,3 %.

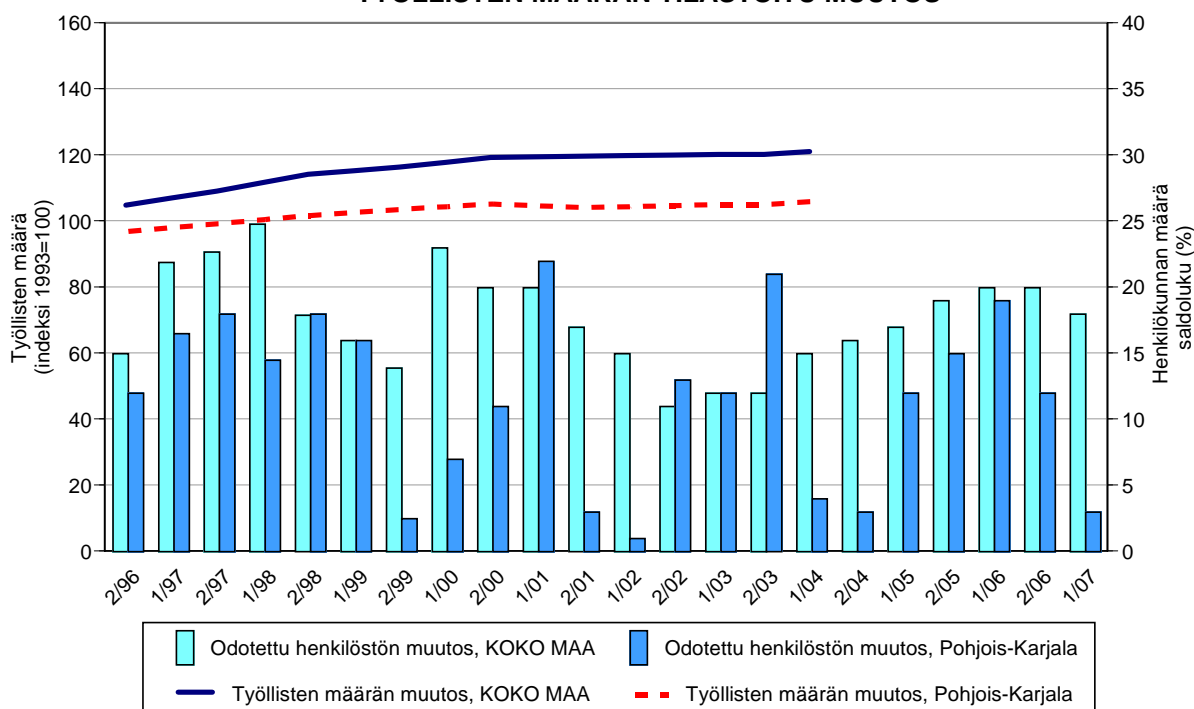
Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	24	70	6	18
Pohjois-Karjala	16	72	13	3

Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella kuitenkin selvästi pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa nyt selvästi huonommat kuin syksyllä 2006 (saldoluku tuolloin +12 %). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät hieman huonommat kuin edellisessä kyselyssä, sillä syksyllä 2006 henkilökunnan määrän saldoluku oli +20 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pohjois-Karjalan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana⁴. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2004.

2. HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN MUUTOSODOTUKSET SEURAAVAN VUODEN AIKANA SEKÄ TYÖLLISTEN MÄÄRÄN TILASTOITU MUUTOS

Maaliskuu 2007
Alkuperätunniste 4561/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

Pk-yritysbarometri
Kevät 2007

³ Lähde: Tilastokeskus, Työssäkäyntitilasto.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

3.1 Yleiset suhdannenäkymät

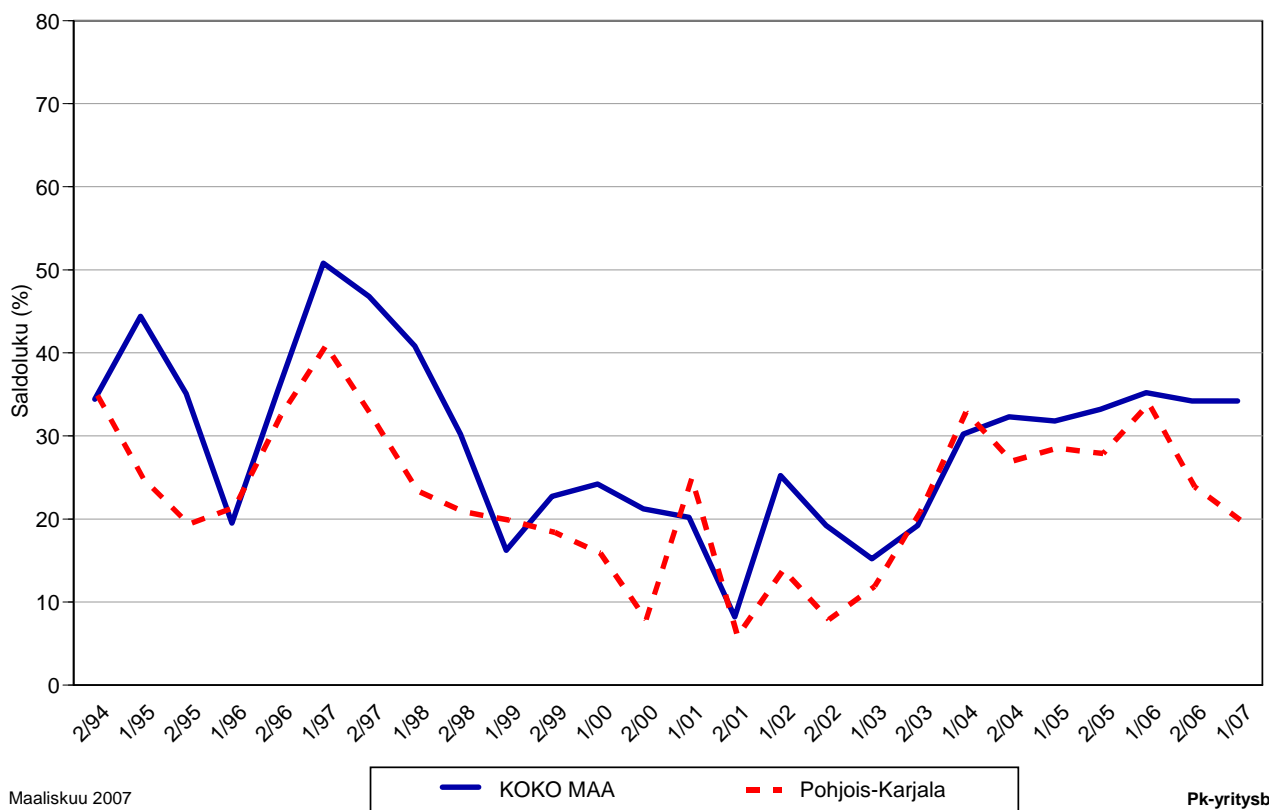
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	41	52	7	34
Pohjois-Karjala	31	58	11	20

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä nyt 31 prosenttia ennakoii suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 11 prosenttia yrityksistä ennakoii suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat selvästi heikommät kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 2/94 lähtien. Syksyn 2006 tilanteeseen verrattuna ovat Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana selkeässä laskussa. Koko maan keskimääräiset suhdannenäkymät ovat pysyneet ennallaan.

3.1 YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA

Maaliskuu 2007
Alkuperätunniste 4561/JKÄ/VH/JNR/ss/jsj

Pk-yrityksbarometri
Kevät 2007

3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

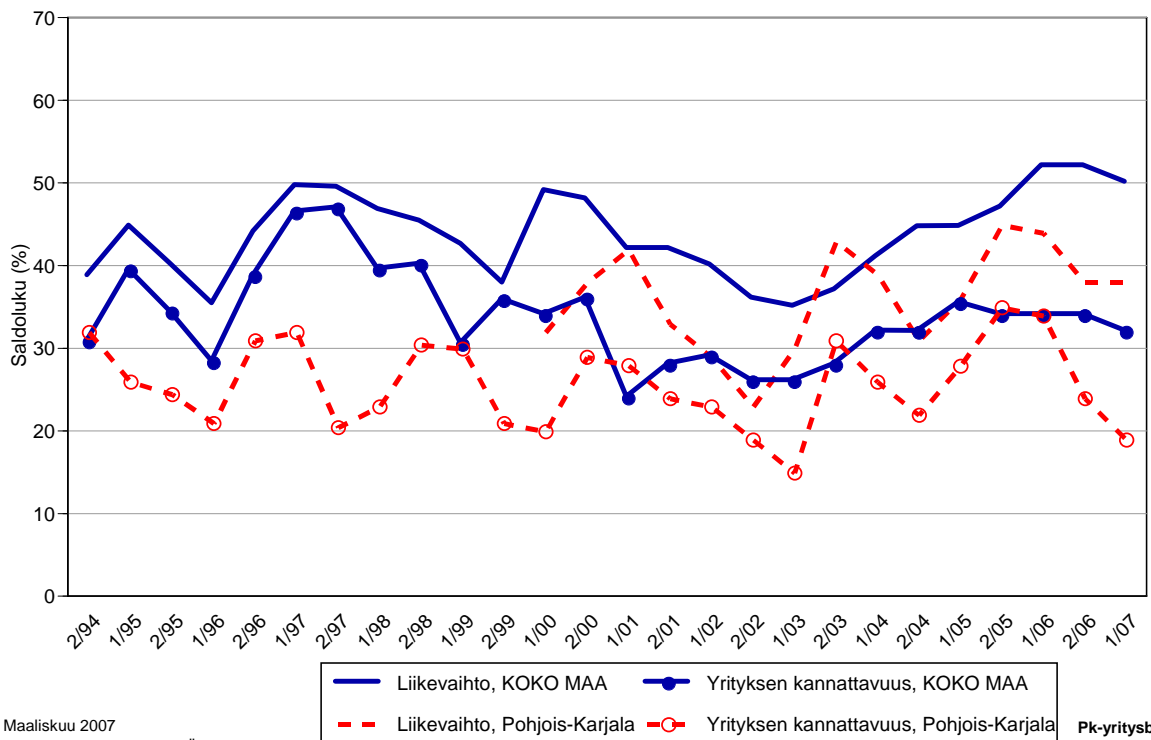
Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vakavaraisuus	Tuotekehitys-panostukset
KOKO MAA								
Suurempi	57	22	18	18	42	44	44	28
Yhtä suuri	35	61	74	74	50	45	50	64
Pienempi	8	17	8	7	8	12	6	9
Saldoluku (%)	50	4	9	11	33	32	39	19
Pohjois-Karjala								
Suurempi	49	25	13	8	40	35	34	28
Yhtä suuri	41	60	79	82	50	48	53	64
Pienempi	10	16	8	9	11	16	12	8
Saldoluku (%)	38	9	4	-1	29	19	22	19

Koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden, paitsi Pohjois-Karjalassa tuonnin arvon, suhteen edelleen positiivisia. Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä paremmat investointien arvon osalta ja koko maan tasolla tuotekehityspanostusten kohdalla. Liikevaihdon, viennin ja tuonnin arvon, tuotantokustannusten, kannattavuuden ja vakavaraisuuden nousua ennakoiti Pohjois-Karjalassa harvempi kuin koko maassa keskimäärin.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁵ kehitys jaksosta 2/94 lähtien. Yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa selvästi laskeneet ja liikevaihdon näkymät ovat ennallaan syksyn 2006 kyselyyn verrattuna. Koko maan suhdannenäkymät ovat näiden kahden tekijän osalta lievässä laskussa.

3.2 SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA

Maaliskuu 2007
Alkuperätunniste 4561/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

Pk-yritysbarometri
Kevät 2007

⁵ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

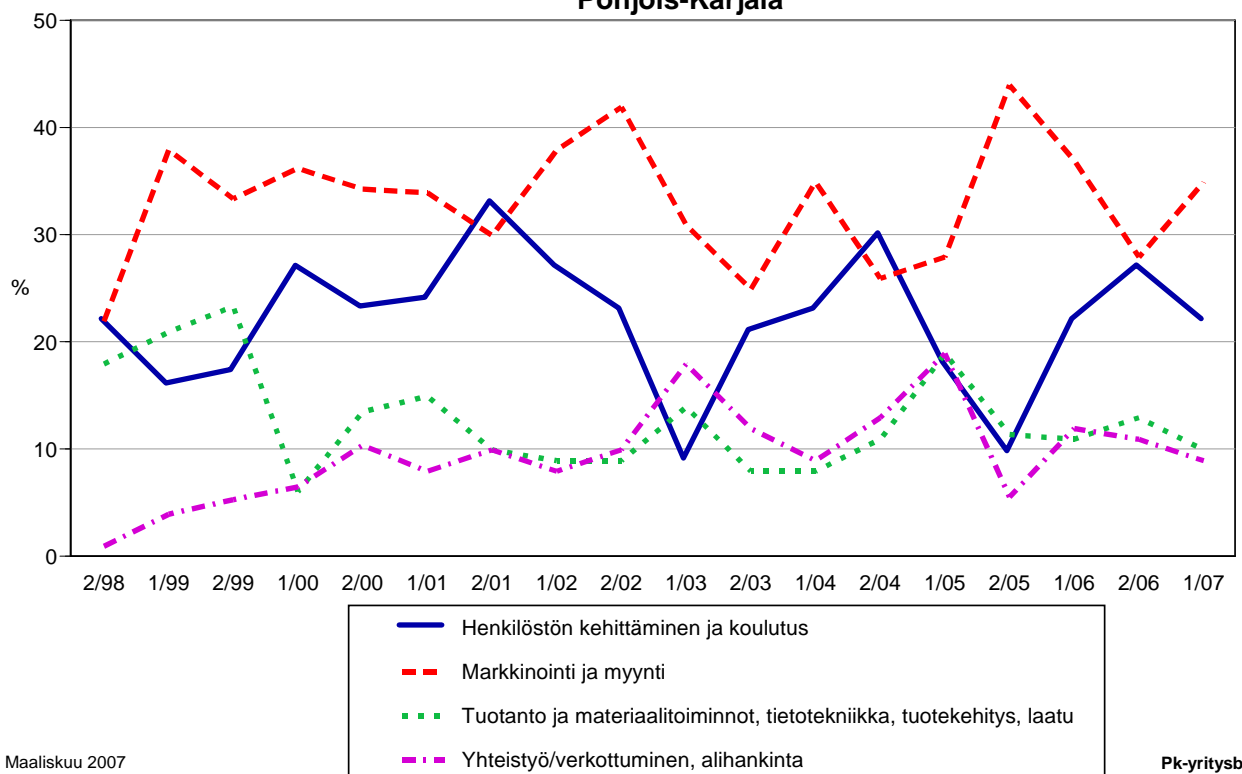
Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
Johtaminen	5	3
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	19	22
Markkinointi ja myynti	35	35
Vienti ja kansainvälistyminen	3	3
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	6	8
Tuotanto ja materiaalitoinnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	10	10
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	13	9
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	1
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	8	10

Koko maan ja Pohjois-Karjalan alueen pk-yritysten kehittämistarpeet ovat melko samankaltaisia. Pohjois-Karjalan pk-yrityksissä koetaan olevan koko maan keskiarvon tavoin eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta sekä alueen että koko maan pk-yrityksillä on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Pohjois-Karjalassa henkilöstön koulutuksessa koetaan olevan muutaman prosenttiyksikön verran enemmän kehittämistarvetta kuin koko maassa keskimäärin.

Yhteistyöhön/verkottumiseen ja alihankintaan, tuotantoon ja materiaalitointoihin sekä henkilöstön kehittämiseen liittyvät kehittämistarpeet ovat vähentyneet Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten keskuudessa syksyn 2006 tilanteeseen verrattuna. Markkinointiin ja myyntiin liittyvät tarpeet ovat sen sijaan nousseet.

4. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET Pohjois-Karjala

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	6	6
byrokratia	2	1
työlainsäädäntö	1	1
työehtosopimukset	1	0
muu sääntely	2	3
KUSTANNUSTASO	15	17
verotus	3	5
palkkataso	2	3
työn sivukulut	7	7
muut tuotantokustannukset	3	2
KILPAILUTILANNE	24	19
kireä kilpailutilanne	16	16
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	0
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	0
markkinoita vääristävät tuet	1	1
harmaa talous, konkurssit jne.	1	-
kysynnän riittämättömyys	2	1
RAHOITUS	8	7
rahoituksen saatavuus	2	2
rahoituksen hinta	2	1
vakuuksien puute	4	4
RESURSSITEKIJÄT	29	29
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	16	10
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	3	4
toimitilat	3	5
koneet ja laitteet	1	2
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	4	5
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	8	10
MUUT TEKIJÄT	7	10
EI OSAA SANOA	3	2

Pohjois-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat resurssitekijät sekä kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Koko maan pk-yritysten tuloksiin verrattuna kustannustasoon liittyvät tekijät sekä yleinen suhdanne-/maailmantilanne koetaan suuremmiksi kehittämisen esteiksi kuin koko maassa keskimäärin.

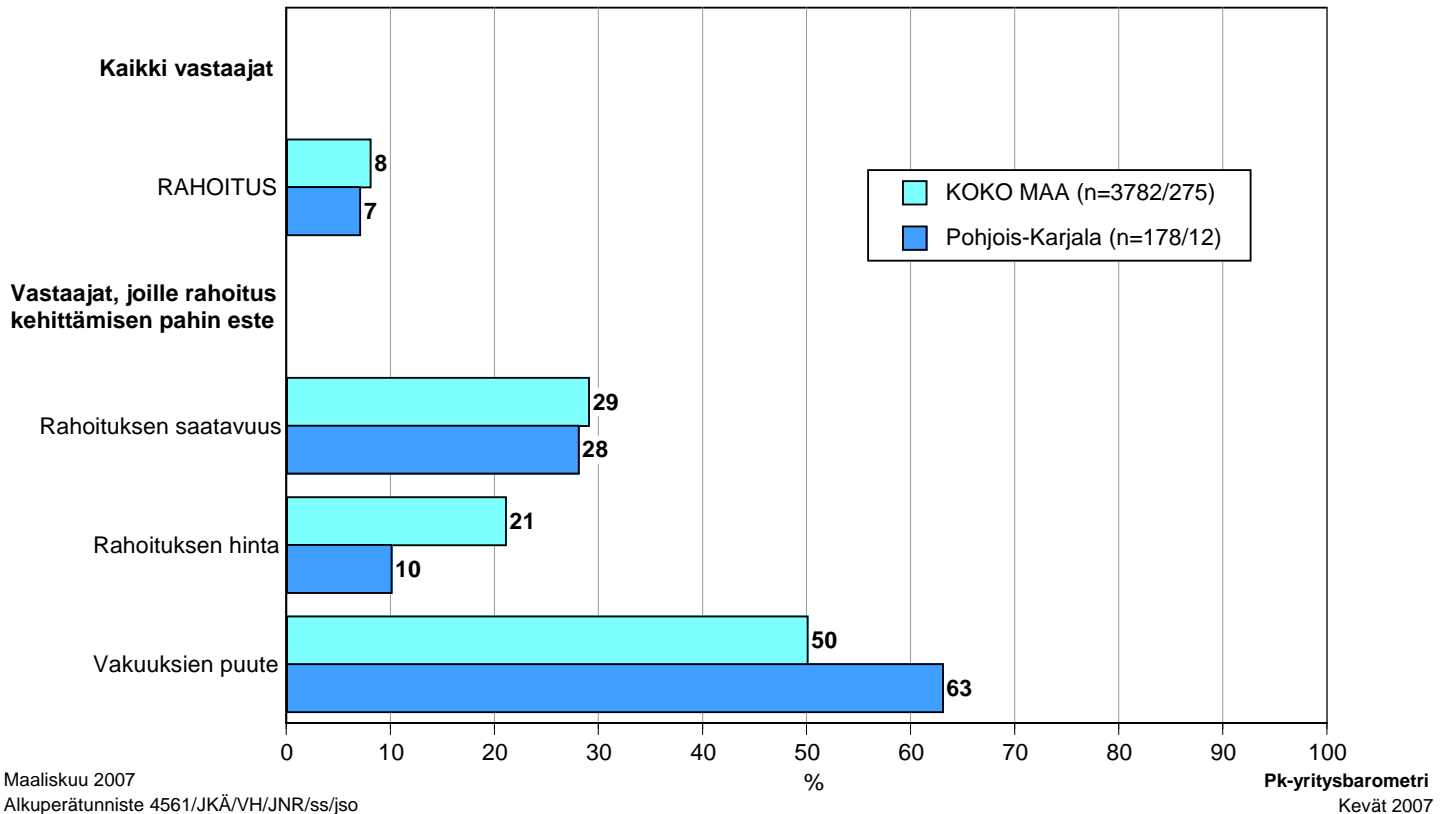
Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä vakuuksien puute on pahimpana esteenä kahdella kolmesta, rahoituksen saatavuus noin joka neljännellä ja rahoituksen hinta joka kymmenellä alueen pk-yrityksistä. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset kokevat nyt rahoituksen olevan hieman pienempi kehittämisen este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Koko maassa kasvuhakuiset⁶ pk-yritykset pitävät rahoitusta kokonaisuudessaan nyt suurempana kehittämisen esteenä verrattuna syksyn 2006 tilanteeseen. Pohjois-Karjalan alueella rahoituksen merkitys kehittämisen esteenä on

⁶ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

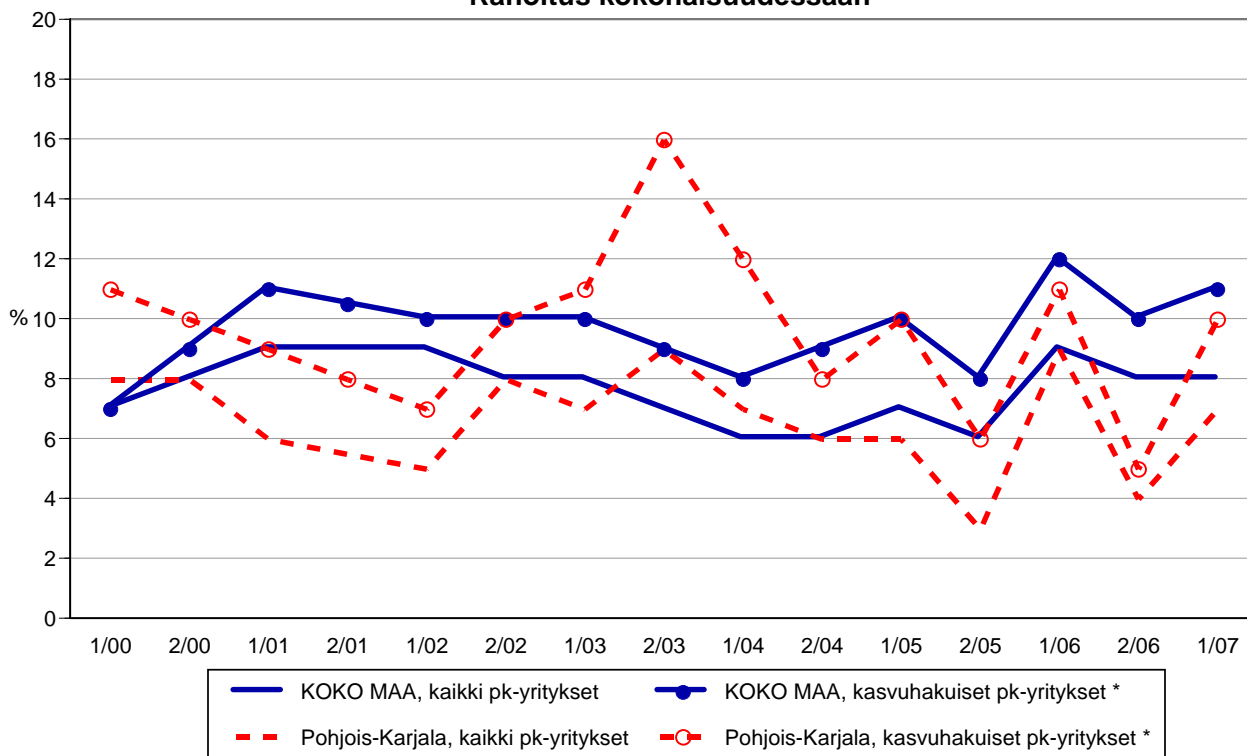
selvästi voimistunut viime syksystä sekä kasvuhakuisten että kaikkien pk-yritysten keskuudessa.

5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus -

n=kaikki vastaajat/rahoitus suurin kehittämisen este

5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus kokonaisuudessaan -

Maaliskuu 2007

Alkuperätunniste 4561/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

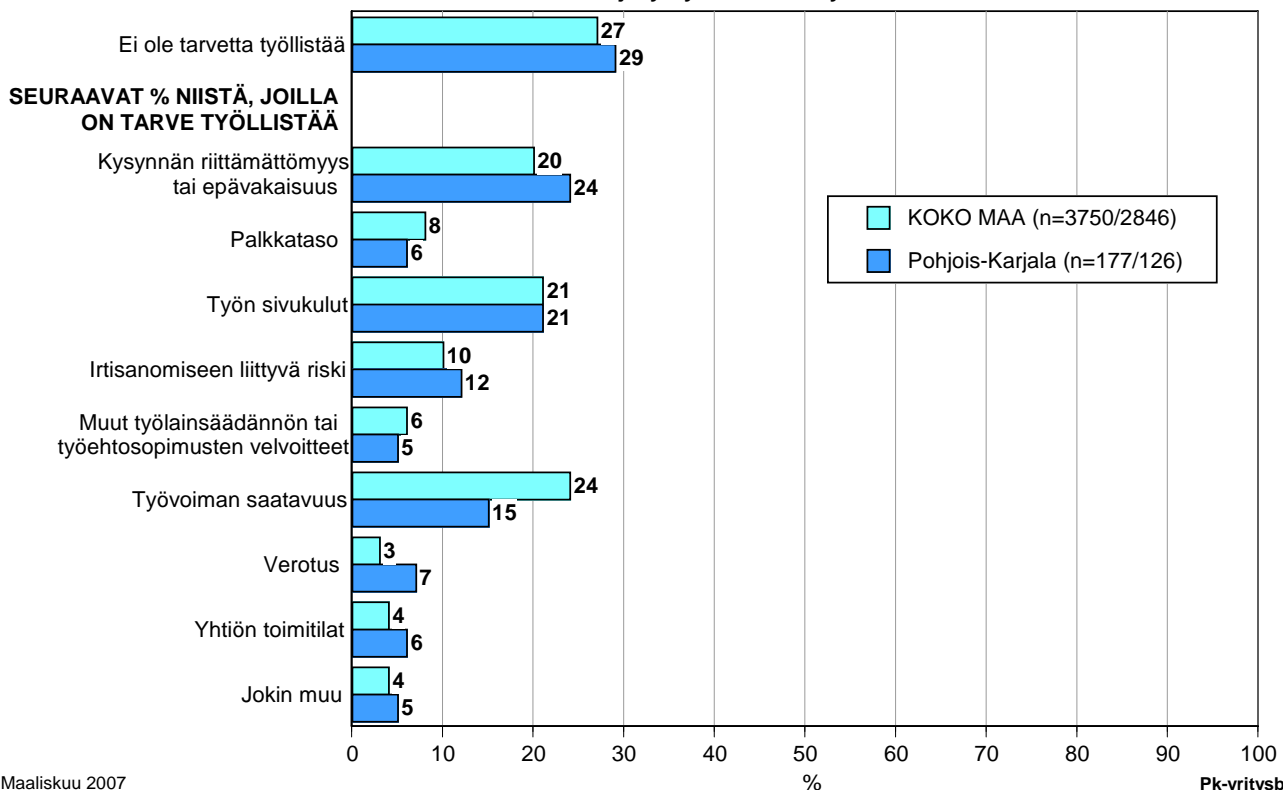
Pk-yrittäjäbarometri
Kevät 2007

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Pohjois-Karjalan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus ja työn sivukulut. Kysyntää pitää työllistämisen suurimpana esteenä noin joka neljäs ja sivukuluja noin joka viides niistä alueen pk-yrityksistä joilla on tarve työllistää. Koko maan tasolla näiden kahden lisäksi myös työvoiman saatavuus koettiin usein työllistämisen esteeksi. Yhdellä kolmesta Pohjois-Karjalan ja yhdellä neljästä koko maan pk-yrityksestä ei ole tarvetta työllistää.

6. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIN ESTE

n=kaikki vastaajat/yrityksellä tarve työllistää

Maaliskuu 2007

Alkuperätunniste 4561/JKÄ/VH/JNR/ss/jsj

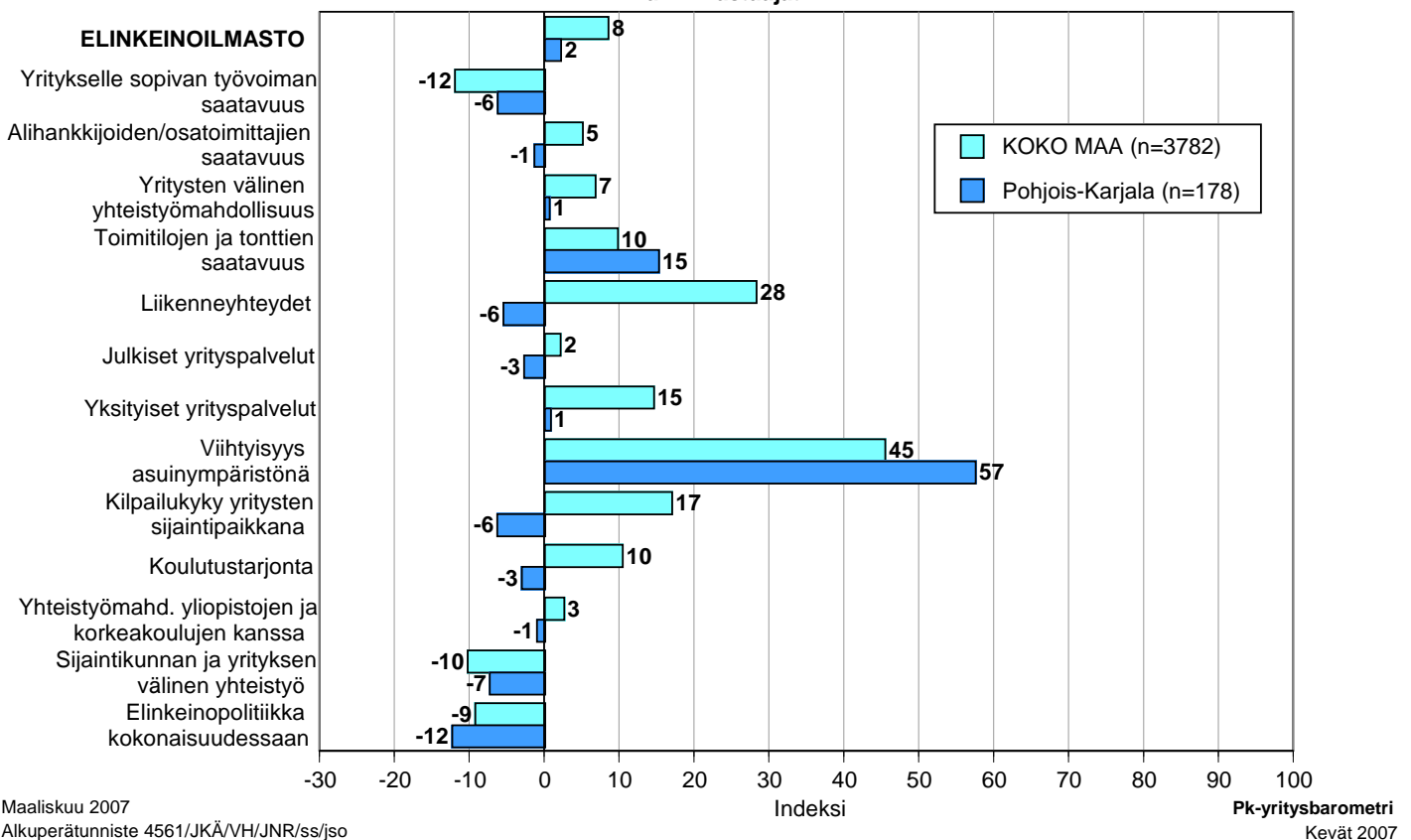
PK-yrittäjäbarometri
Kevät 2007

7 Elinkeinoilmasto

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pohjois-Karjalassa tyytymättömpiä kuin koko maassa keskimäärin. Selvästi tyytyväisimpiä Pohjois-Karjalassa sijaitsevat pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuin ympäristönä. Tyytymättömiä alueella ollaan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan sekä sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön. Pohjois-Karjalassa pk-yritykset ovat koko maan pk-yrityksiä tyytymättömpiä lähes kaikkien osatekijöiden osalta, mihin merkittävimmän poikkeuksen muodostaa viihtyisyys asuin ympäristönä. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Pohjois-Karjalassa syksyn 2006 tasolla. Koko maan keskimääräinen tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on lievässä laskussa. Aiemmin kysytty tekijä 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ole ollut mukana kyselyssä vuodesta 2006 lähtien.

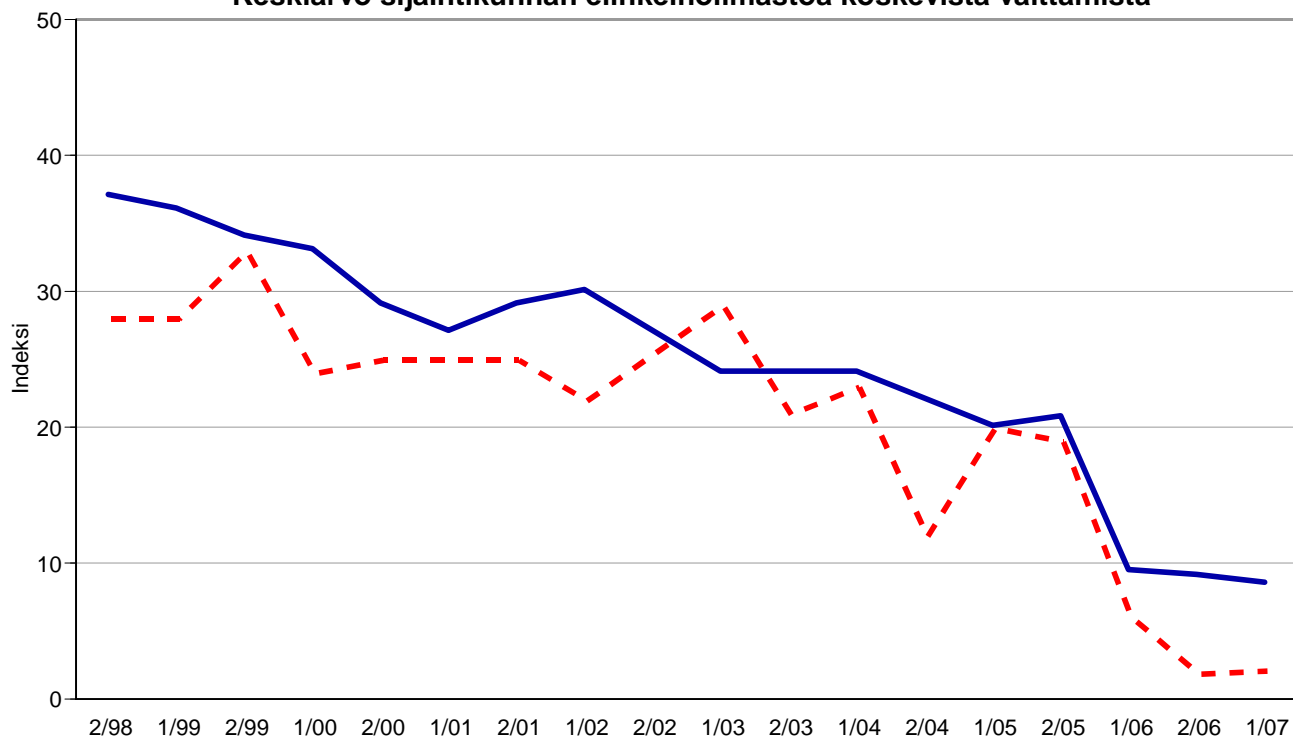
7.1 ELINKEINOILMASTO

n=kaikki vastaajat

7.2 ELINKEINOILMASTO

- Keskiarvo sijaintikunnan elinkeinoilmastoa koskevista väittämistä -

Maaliskuu 2007
Alkuperätunniste 4561/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

— KOKO MAA - - Pohjois-Karjala

Pk-yrittäjäbarometri
Kevät 2007

8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 6: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

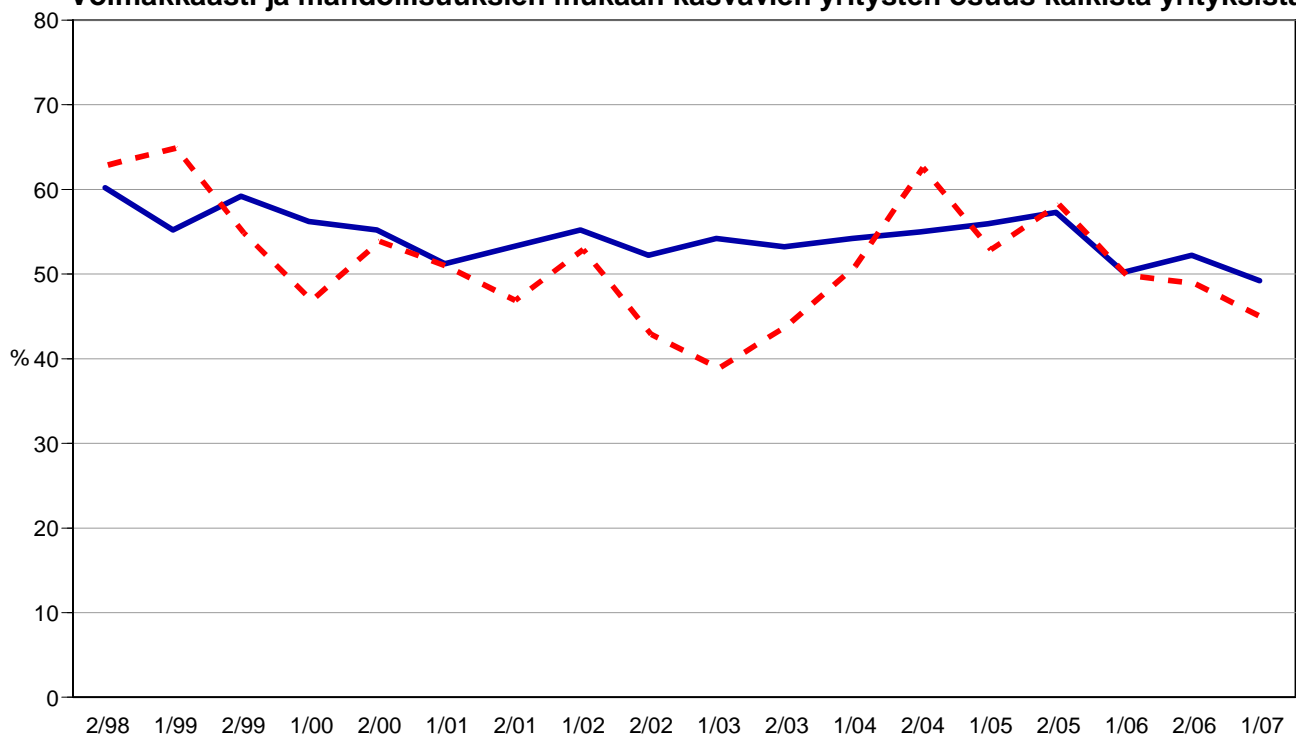
	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	9	6
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	40	39
Pyrimme säilyttämään asemamme	34	39
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	16	14
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	2	2

Pohjois-Karjalassa on suhteellisesti vähemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumista seuraavan vuoden aikana ennakoi kaksi prosenttia koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä, yhteistyön lisäämistä muiden yritysten kanssa sekä myynnin ja markkinoinnin lisäämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pohjois-Karjalassa nyt yhteensä 45 prosenttia. Koko maan yrityksistä näitä on 49 prosenttia. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten osuus on laskenut koko maassa samoin kuin Pohjois-Karjalan alueella. Kokonaisuutena kasvuhakuisten pk-yritysten osuus alueella on laskenut syksyn 2006 tilanteeseen verrattuna. Kasvuhakuisten osuus on laskenut myös hiukan koko maassa keskimäärin.

8. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

- Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus kaikista yrityksistä -

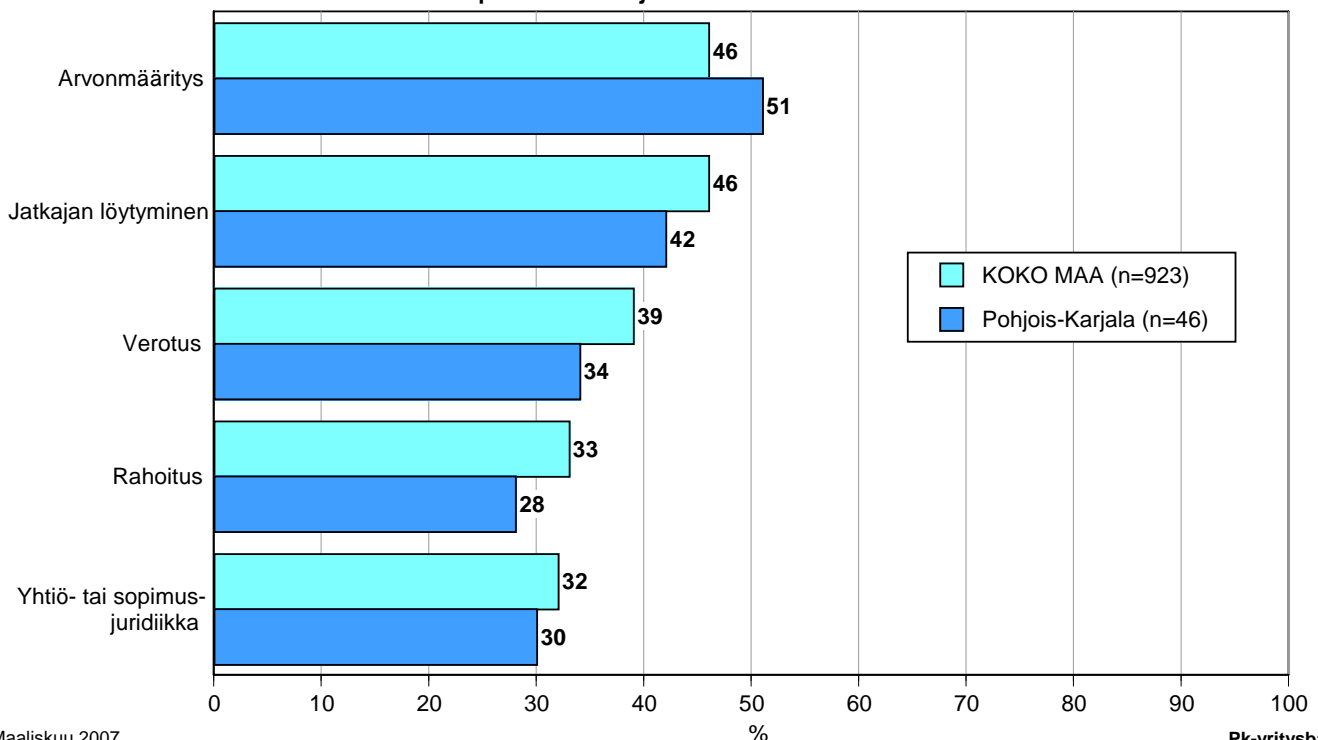
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 7: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Pohjois- Karjala %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	67	59
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	9	11
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	13	16
Ei osaa sanoa	10	13

Pohjois-Karjalan alueella on sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana noin joka neljännessä pk-yrityksessä. Suurimmat haasteet sukupolven- tai omistajanvaihdosta aikoville yrityksille Pohjois-Karjalan alueella ovat arvon määrittäminen ja jatkajan löytäminen.

9. ODOTETTAVISSA OLEVAT ONGELMAT SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA - Yritykset, joissa vaihdos odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana - n=sukupolven-/omistajanvaihdos viiden vuoden sisällä

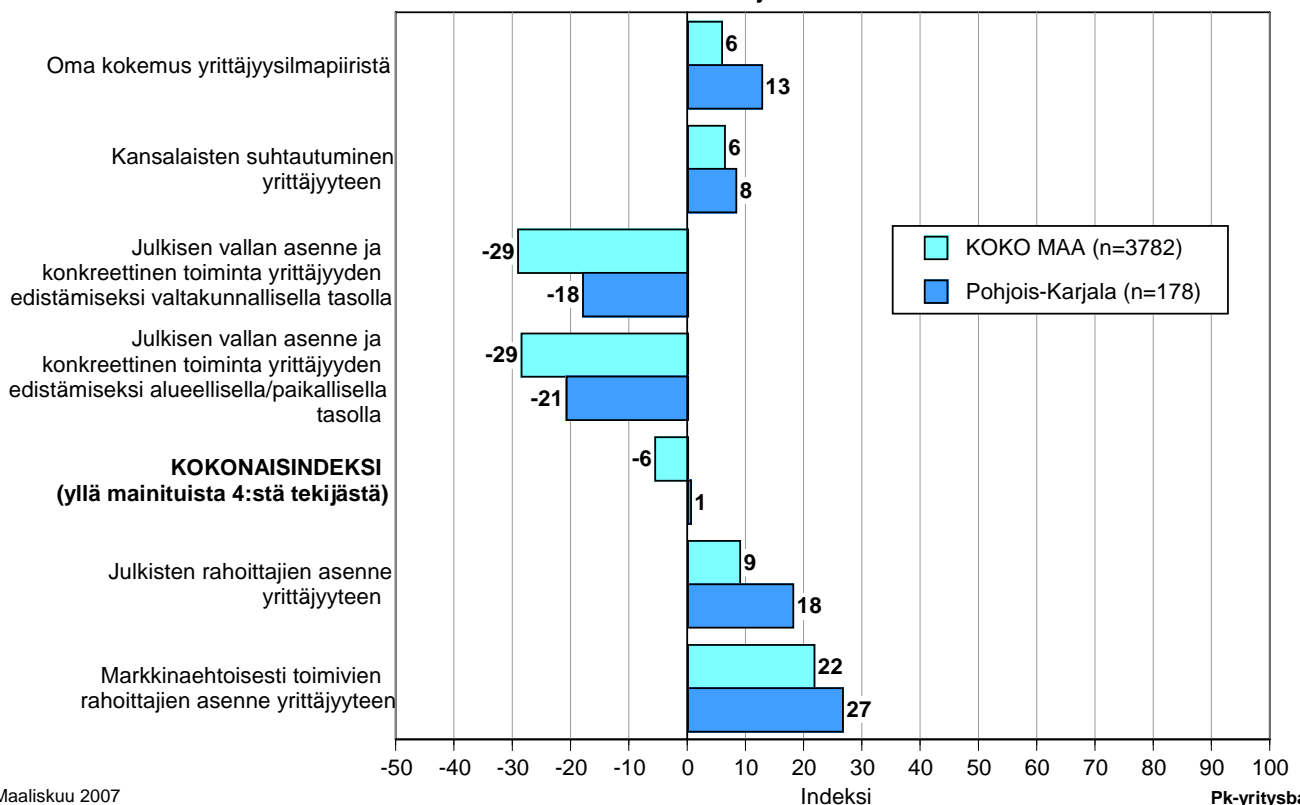
10 Yrittäjyysilmapiiri

Koko maan keskimääräinen kokonaisindeksi yrittäjyysilmapiirille on negatiivinen -6, kun taas Pohjois-Karjalassa se on +1. Indeksien osatekijöistä oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä kansalaisten suhtautuminen arvioidaan positiivisiksi tekijöiksi. Julkisen vallan asenne ja toimet arvioidaan selkeästi negatiivisiksi sekä Pohjois-Karjalan että koko maan osalta.

Julkisten rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan Pohjois-Karjalan alueella selvästi paremmaksi kuin koko maassa keskimäärin. Myös markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan Pohjois-Karjalan alueella koko maata paremmaksi. Markkinaehtoisien rahoittajien asenne saa paremman arvioin julkiseen puoleen verrattuna.

10. YRITTÄJYYSILMAPIIRI

n=kaikki vastaajat

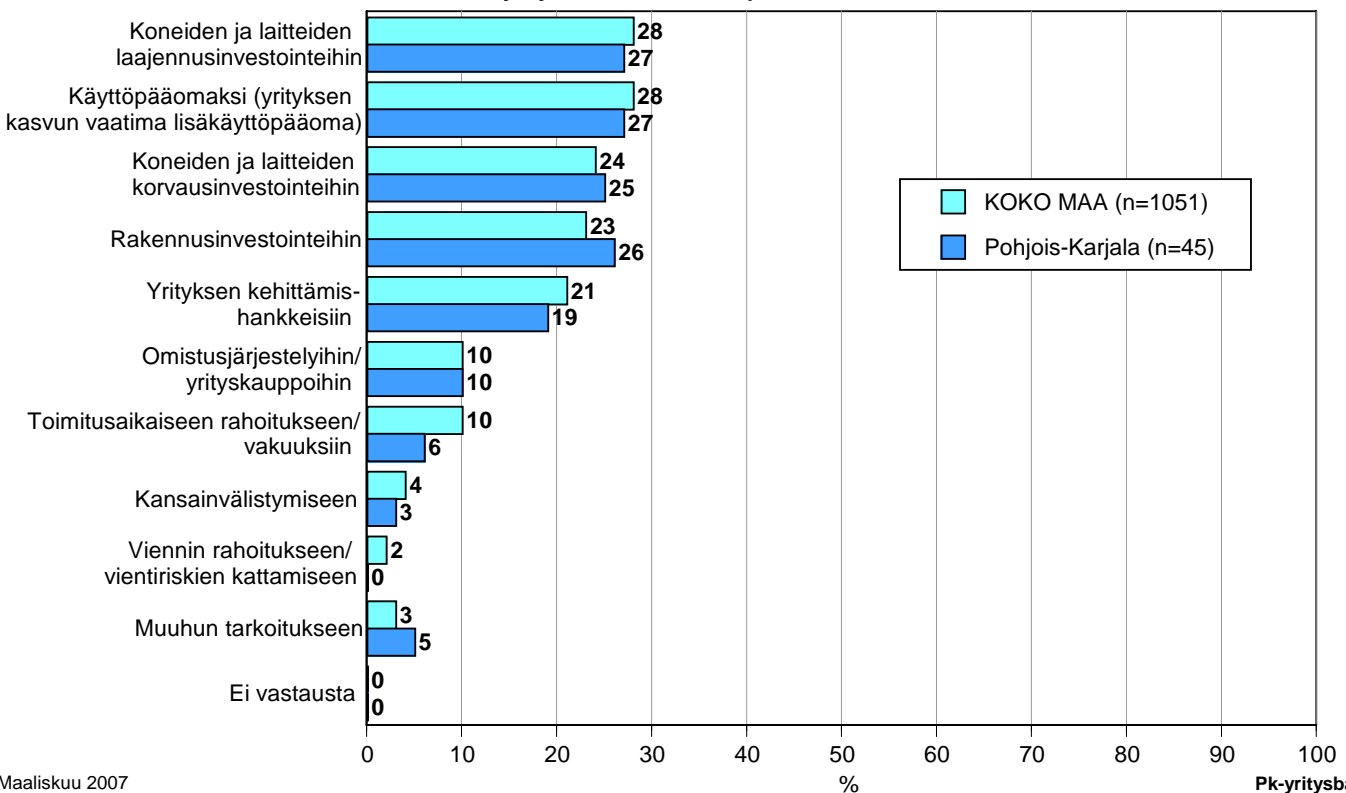
11 Pk-yritysten rahoitus

Pohjois-Karjalan alueen yrityksistä 44 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana, kun taas koko maassa näin oli tehnyt 32 prosenttia. Ehtojen kiristymistä luoton saannissa oli huomannut Pohjois-Karjalassa 26 prosenttia niistä yrityksistä, jotka olivat ottaneet ulkopuolista rahoitusta, ja koko maassa keskimäärin puolestaan 20 prosenttia.

26 prosenttia Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Koko maan pk-yritysten keskuudessa ulkopuolista rahoitusta aikoo hankkia 25 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset aikovat hankkia rahoitusta koneiden ja laitteiden laajennus- ja korvausinvestointeihin, käyttöpääomaksi ja rakennusinvestointeihin. Pohjois-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (71 %) tai Finnverasta (33 %). Pääomasijoittajilta rahoitusta aikoo hakea 6 prosenttia rahoitusta hakevista alueen yrityksistä.

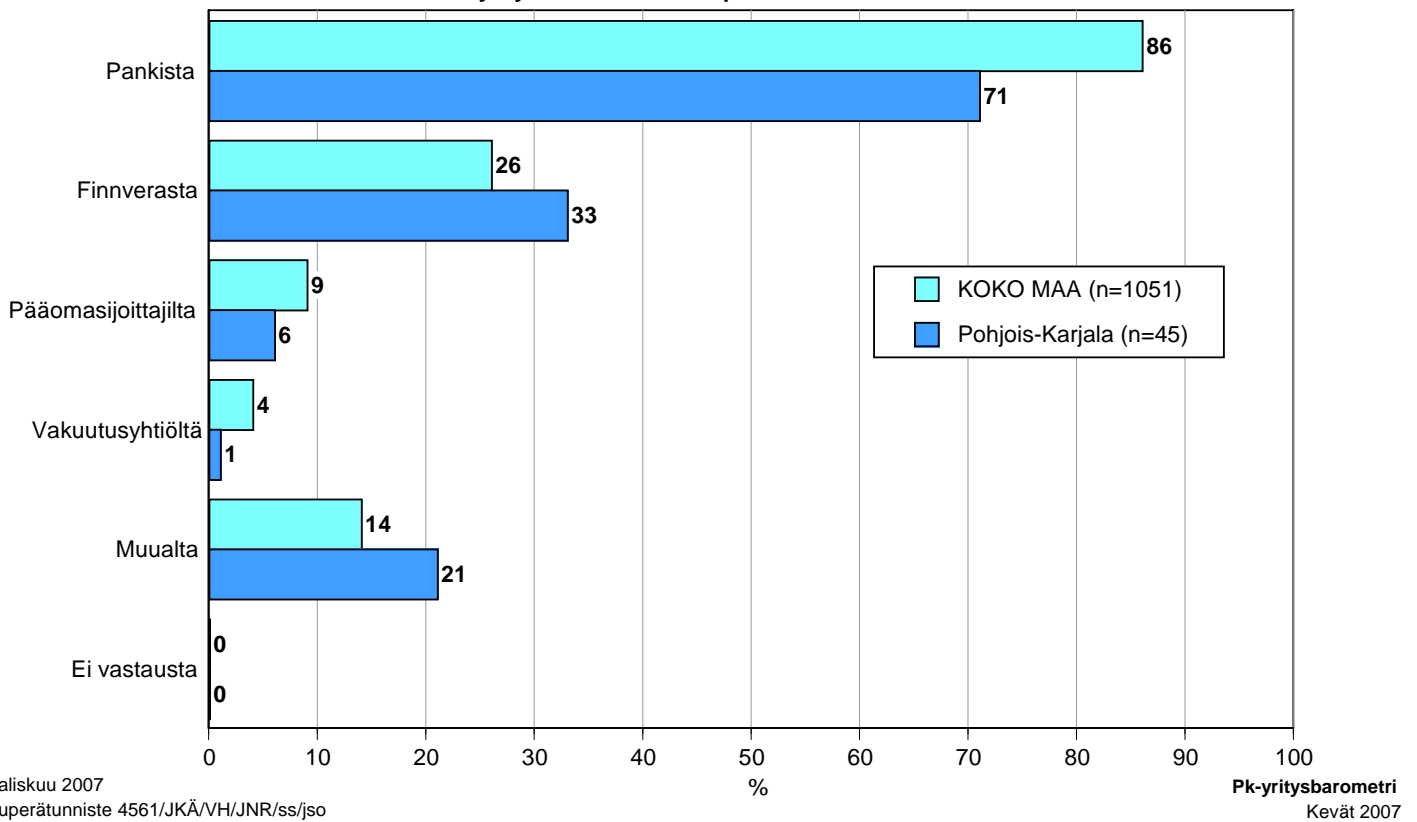
11. MIHIN KÄYTTÖTARKOITUKSEEN AIKOO OTTAA ULKOPUOLISTA RAHOITUSTA - Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta -

n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

12. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA

- Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta -
n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

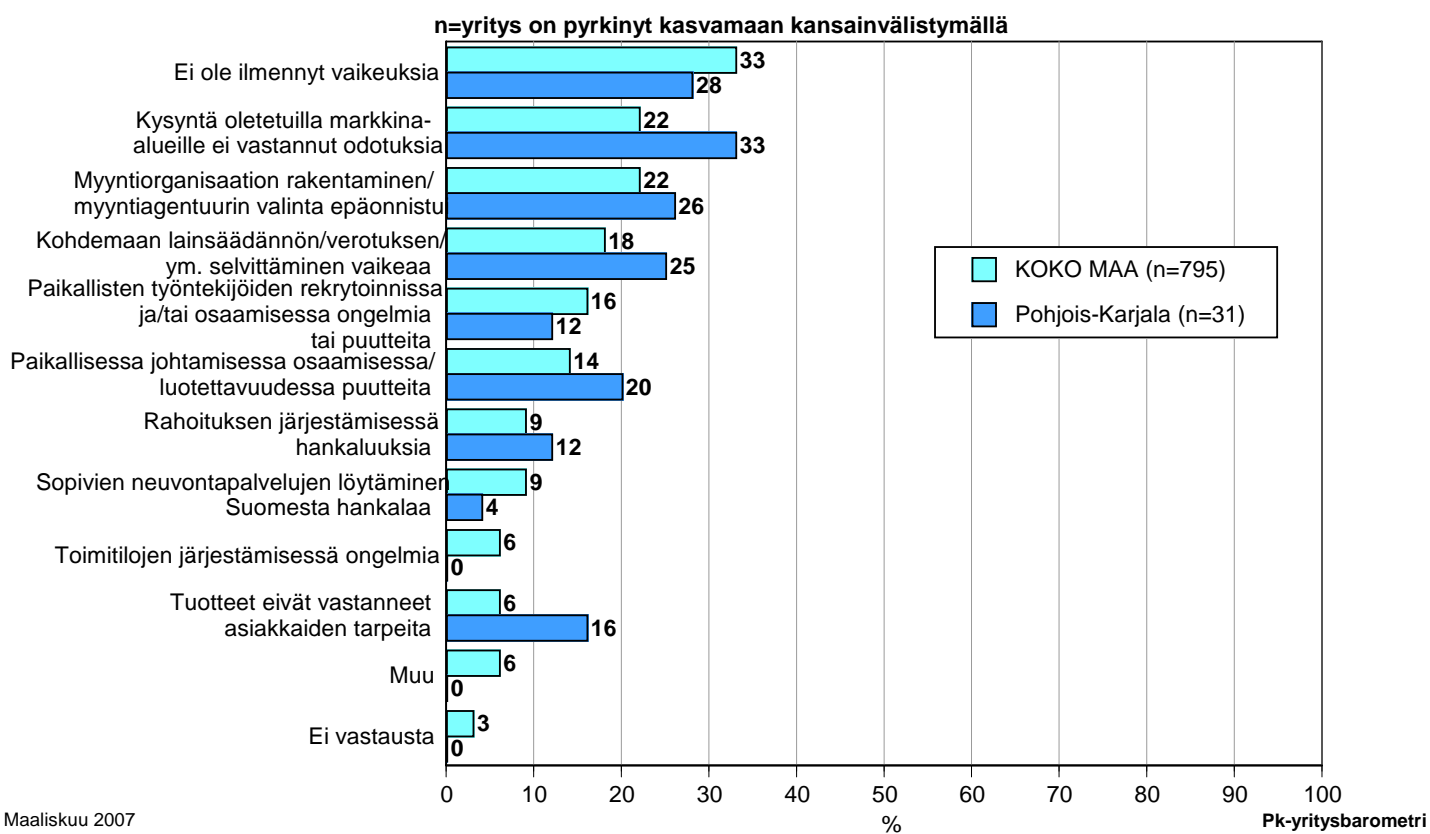

12 Pk-yritysten laajentuminen

Koko maan pk-yrityksistä 4 prosenttia ilmoittaa aikovansa perustaa tytäryhtiön ulkomaille seuraavan kolmen vuoden aikana. 6 prosenttia puolestaan aikoo perustaa tytäryhtiön kotimaahan. Pohjois-Karjalassa 4 prosenttia aikoo perustaa tytäryhtiön ulkomaille ja 5 prosenttia kotimaahan.

Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä keskimäärin 16 prosenttia ja koko maan pk-yrityksistä keskimäärin 18 prosenttia on pyrkinyt kasvamaan kansainvälistymällä. Eniten ongelmia Pohjois-Karjalan yrityksillä on ollut kysyntäodotuksissa oletetuilla markkina-alueilla, myyntiorganisaation rakentamisessa ja kohdemaan verotuksen sekä lainsäädännön selvittämisessä. Koko maan tasolla eniten ongelmia on ollut kysynnässä sekä myyntiorganisaation rakentamisessa. Niistä koko maan pk-yrityksistä, jotka ovat pyrkineet kasvamaan kansainvälistymällä, 33 prosentilla ei ollut ilmennyt odotettua suurempia vaikeuksia. Pohjois-Karjalan alueella vaikeuksia ei ollut ilmennyt 28 prosentilla kansainvälistyneistä pk-yrityksistä.

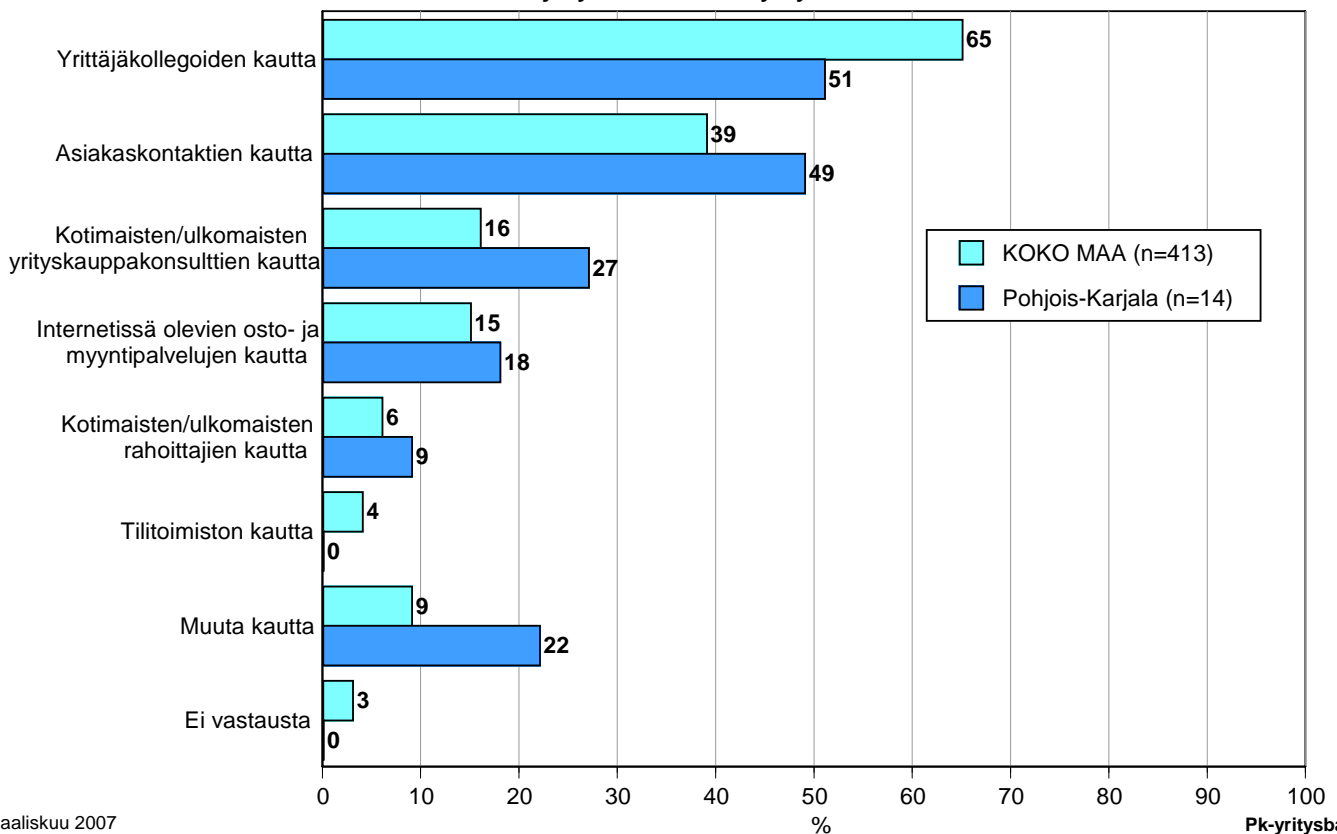
13. ONKO KANSAINVÄLISTYMISSÄ ILMENNYT VAIKEUKSIA/HANKALUUKSIA, JOTKA OVAT OLLEET ODOTETTUA SUUREMMAT

Koko maan pk-yrityksistä 7 prosenttia aikoo laajentaa toimintaansa yritysostoin kotimaassa ja 1 prosentti ulkomailla. Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä 6 prosenttia aikoo laajentaa toimintaansa yritysostoin kotimaassa ja 1 prosentti ulkomailla. Koko maan tasolla kaksi kolmasosaa ja Pohjois-Karjalassa puolet yritysostoja kaavailevista aikoo löytää myytävänä olevat yritykset yrittäjäkollegoiden kautta. 39 prosenttia koko maan yritysostoja aikovista pk-yrityksistä ja 49 prosenttia Pohjois-Karjalan vastaavista yrityksistä käyttää asiakaskontaktejaan myytävänä olevien yritysten löytämiseen.

14. MISTÄ AIKOO LÖYTÄÄ MYYTÄVÄNÄ OLEVAN YRITYKSEN/YRITYKSET

n=yritys aikoo kasvaa yritysostoin

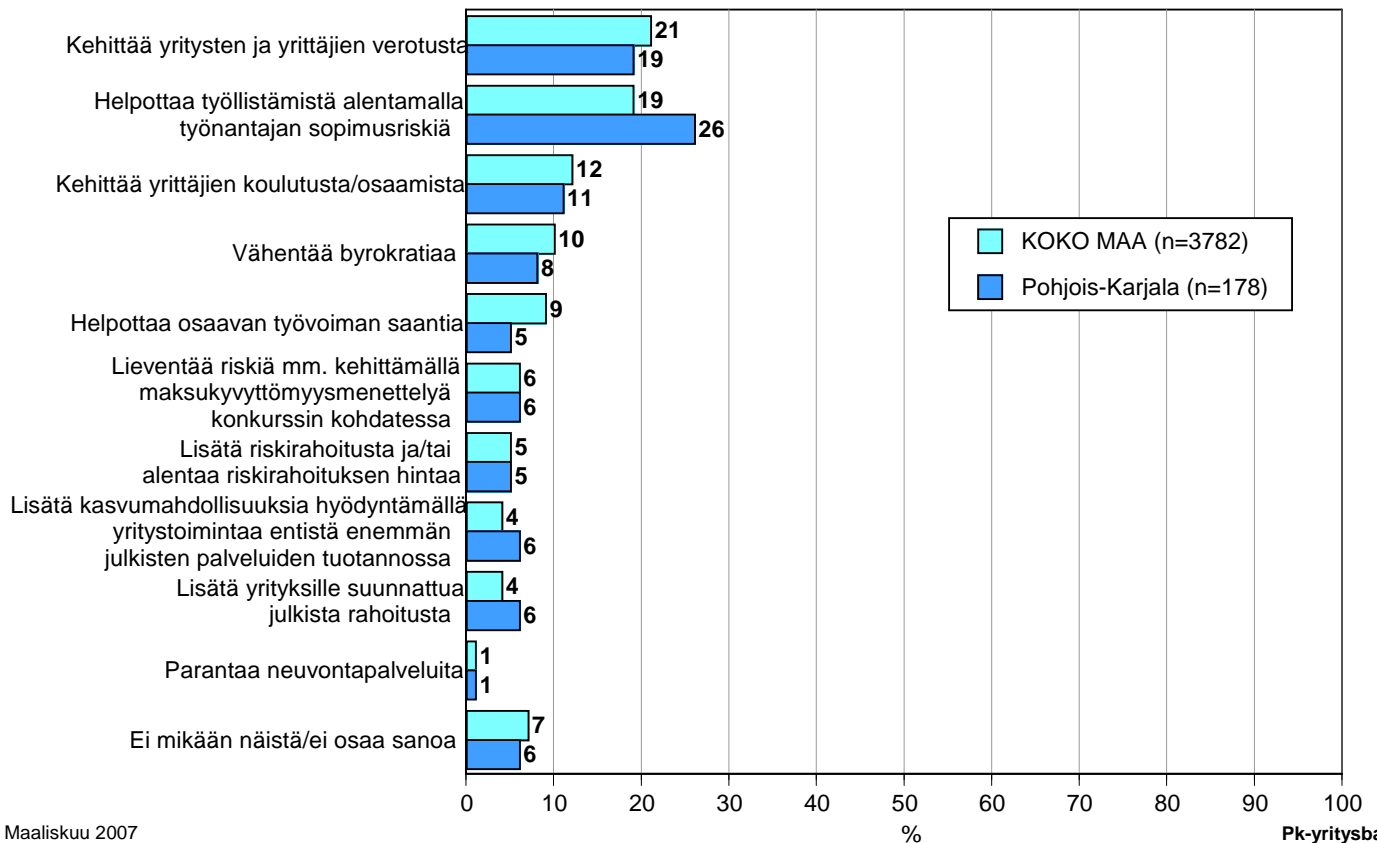

13 Pk-yritysten kasvun edellytykset ja innovaation esteet

Yritysten ja yrittäjien verotuksen kehittämistä sekä työnantajan sopimusriskin alentamista työllistämisen helpottamiseksi pidetään sekä koko maan että Pohjois-Karjalan pk-yritysten keskuudessa kahtena tärkeimpänä keinona yritysten kasvun kannustamiseksi. Noin viidennes sekä koko maan että Pohjois-Karjalan yrityksistä pitää verotusta tärkeimpinä tekijöinä ja Pohjois-Karjalassa neljännes pitää sopimusriskin alentamista tärkeimpänä yritysten kasvun kannalta.

15. YRITYSTEN KASVUN KANNALTA ON KAIKKEIN TÄRKEINTÄ

n=kaikki vastaajat

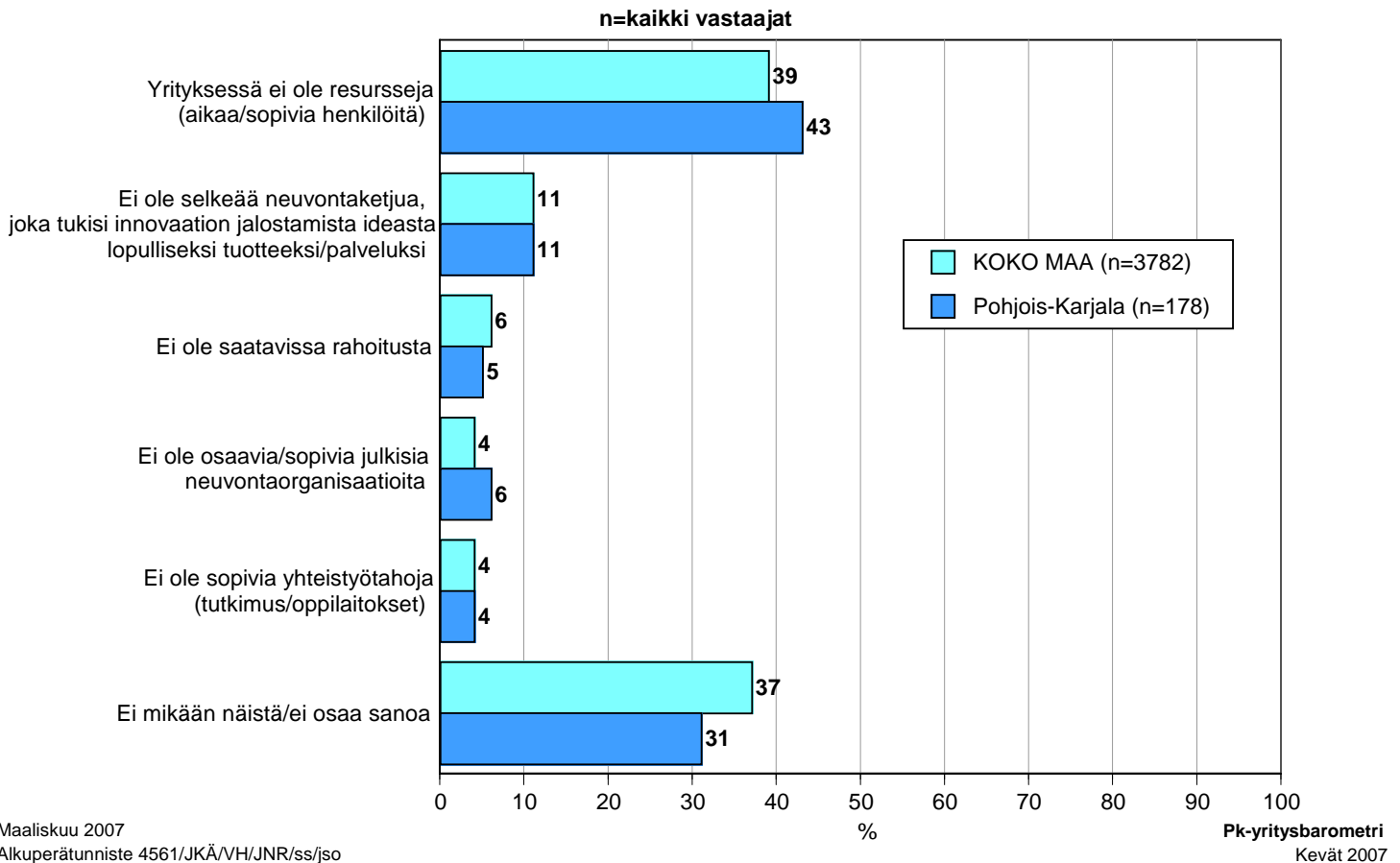
Maaliskuu 2007

Alkuperätunniste 4561/JKÄ/VH/JNR/ss/jsa

Pk-yrittäjäbarometri
Kevät 2007

Innovaatiotoiminnan kannalta kaikkein ongelmallisimpana pidetään sekä koko maassa keskimäärin että Pohjois-Karjalan alueella yritysten resurssipulaa. 39 prosenttia koko maan pk-yrityksistä ja 43 prosenttia Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä mainitsi resurssipulan innovaatiotoiminnan ongelmallisimpana tekijänä.

16. INNOVAATIOTOIMINNAN KANNALTA KAIKKEIN ONGELMALLISINTA ON, ETTÄ...

PÄÄKONTTORIT

HELSINKI

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki

Faksi 020 460 7220

KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio

Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde 0204 6011

Internet: www.finnvera.fi

ALUEKONTTORIT

HELSINKI (PÄÄKAUPUNKISEUTU)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki

Faksi 020 460 3401

UUSIMAA

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki

Faksi 020 460 7110

JOENSUU

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu

Faksi 020 460 2163

JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä

Faksi 020 460 2299

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

Faksi 020 460 3899

KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio

Faksi 020 460 3330

LAHTI

Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti

Faksi 020 460 2249

LAPPEENRANTA

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta

Faksi 020 460 2149

MIKKELI

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli

Faksi 020 460 3690

OULU

Asemakatu 37, 90100 Oulu

Faksi 020 460 3944

PORI

Valtakatu 6, 28100 Pori

Faksi 020 460 2349

ROVANIEMI

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi

Faksi 020 460 2099

SEINÄJOKI

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki

Faksi 020 460 2399

TAMPERE

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere

Faksi 020 460 3711

TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku

Faksi 020 460 3649

VAASA

Pitkätatu 55, 65100 Vaasa

Faksi 020 460 3849

PIETARIN-EDUSTUSTO

FINNVERAN PIETARIN-EDUSTUSTO

c/o Finpro

29, Bolshaya

Konyushennaya

Saint-Petersburg

Russia

Puhelin +7 812 315 8991

Faksi +7 812 325 4482

Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221, faksi (09) 2292 2980
www.yrittajat.fi

ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT RY
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT RY
Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

HELSINGIN YRITTÄJÄT
Kellosilta 2 D, 2. krs. 00520 Helsinki
p. (09) 612 6230, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

HÄMEEN YRITTÄJÄT RY
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

KAINUUN YRITTÄJÄT RY
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT RY
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. 010 425 9203, f. 010 425 9210
www.yrittajat.fi/keskisuomi

KYMEN YRITTÄJÄT RY
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

LAPIN YRITTÄJÄT RY
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

LÄNSIPOHJAN YRITTÄJÄT RY
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT RY
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT RY
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT RY
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT RY
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY -
KUST-ÖSTERBOTTENS FÖRETAGARE RF
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT RY
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

SAVON YRITTÄJÄT RY
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

UUDENMAAN YRITTÄJÄT - NYLANDS FÖRETAGARE RY
Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
p. (09) 274 5420, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT RY
Brahenskatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Pohjois-Karjalan Yrittäjät

Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
Puhelin (013) 221 311
Faksi (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Suomen Yrittäjät

Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221
Faksi (09) 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

FINNVERA

Joensuu
Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 0204 6011
Internet: www.finnvera.fi
Helsinki

Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240